

Fra **MAX** til **500** ...

FØLG MED, IMENS VI SAMMEN LAVER DANMARKS NYE SKOLE-
SANGBOG, DANSK SANG 500. FREM MOD UDGIVELSEN SÆTTER
VI I HVERT NUMMER AF MUSIKLÆREREN FOKUS PÅ FORSKELLIGE
ASPEKTER VEDRØRENDE SELVE DET AT LAVE EN SANGBOG. HUSK,
AT DU TIL ENHVER TID KAN GÅ IND PÅ DANSKSANG.DK/DS500 OG
LÆSE MERE OM ARBEJDET MED BOGEN. I DETTE NUMMER FOKU-
SERES PÅ DET GRAFISKE UDTRYK.

Redaktionen

At indpakningen har stor indflydelse på oplevelsen, kan der vist ikke herske tvivl om. Vi kender det fra supermarkedet, eller når vi køber dyr elektronik i designerpapkasser. Har det så også noget at sige, når der er tale om en sangbog? Ja, selvfølgelig. Det første visuelle indtryk har stor betydning for brugeren, uanset om det er makrel på dåse, der tages ned fra hylden eller en sangbog, der tages op af tasken ... Og i modsætning til makrellen så har en veltilrettelagt sangbog *i princippet* ingen udløbsdato! (Det med en eventuel udløbsdato vender vi tilbage til i

næste nummer af MUSIKLÆREREN, hvor det handler om repertoirevalg). Lige nu holder vi blikket skarpt rettet i retning af det grafiske udtryk: Omslag, nodesats og typografi.

Da 1. udgave af DANSK SANG udkom i 1988, var det grafiker Søren Graff, der stod for at udarbejde bogens omslag, og det farverige collagekoncept skabte et indbydende og tidstypisk udtryk, som bogstaveligt talt sprængte billedrammen og lod sangene flyve frit: Et sympatisk

52 Altid frejdig, når du går

Musik: C. E. F. Weyse 1838
Tekst: Chr. Richardt 1867

D /c# G/h a E7/g#A D /c# E/h A Esus E A

1. Al - tid frej - dig, når du går ve - je, Gud tør ken - de,

A7/g /f# Em Hm G A/g D/f# E/g# A /g D/f# G D/a A7 D

selv om du til må - let når først ved ver - dens en - de.

1. Altid frejdig, når du går
veje, Gud tør kende,
selv om du til målet når
først ved verdens ende.
2. Aldrig ræd for mørkets magt!
stjernerne vil lyse;

- med et fadervor i pagt
skal du aldrig gyse.
3. Kæmp for alt, hvad du har kært;
dø, om så det gælder,
da er livet ej så svært,
døden ikke heller.

Altid frejdig, når du går

D /c# G/h /a E7/g# A7 D

1. Al - tid frej - dig, når du går

A7/g /f# Em Hm G A/g D/f# E/g

selv om du til må - let når

1. Altid frejdig, når du
veje, Gud tør kende
selv om du til målet
først ved verdens

statement ("sangen har vinger"), som med udgangspunkt i et typisk dansk bakkelandskab indpakket i røde og hvide rammer understreger sangbogens titel og primære repertoire.

2. udgave fra 1998 genbruger elementer fra 1. udgave – denne gang med bølgende marker og flere nuancer på paletten.

I 2006, da 3. udgave landede på klavererne og i hænderne på sangglade børn og voksne, var de digitale muligheder inden for layout, bogproduktion og -tilrettelæggelse milevidt fra teknikken blot 15 år tidligere. Det ses også i udformningen af Henrik Flagstads omslag, som med brug af skyggeeffekter og transparente effekter skaber et omslag med nærmest 3D-effekt. Vi bliver ganske enkelt 'suget' ind i musikkens verden – et koncept som Morten Slej yderligere forfiner i omslaget til 4. udgave fra 2014, hvor der desuden inddrages et decideret melodicitat, nemlig de første toner fra sangen *Altid frejdig, når du*

går. Det er et meget elegant greb med brugen af netop det citat: C.E.F. Weyses melodi blev oprindeligt skrevet til B.S. Ingemanns *Dagen går med raske fjed* og udkom som en del af deres berømte samling af morgen- og aftensange til børn (skolereference nr. 1).

Christian Richardt skrev i 1867 teksten til *Altid frejdig, når du går* som et sangindslag i sit eventyrspil *Tornerose* (skolereference nr. 2). Sangen indgår i skuespillet under titlen *Væbnersang*, altså en sang sunget af ridderens følgesvend. Efter ridderen slår sin harpe an (fin reference til sangbogens brug), lykkes det ham at komme gennem tjørnehækken, og han introducerer sangen med disse ord: "Nu vil jeg stemme op den lille vise, min fader lærte mig, da jeg blev væbner." Med andre ord: Sangen gives videre fra generation til generation, fra lærer til elev (skolereference nr. 3).

Under den tyske besættelse fik sangen en særlig betydning og har lige siden også været meget sunget i ung-

De tre nodeeksempler stammer fra henholdsvis (fra venstre) 1., 2. og 3. udgave. Yderst til højre ses også omslaget til 4. udgaven.

67

Musik: C. E. F. Weyse 1838
Tekst: Chr. Richardt 1867

D /c[#] E7/h A Esus E A

ve - je, Gud tør ken - de,

A /g D/f[#] Em/g D/a A7 D

først ved ver - dens en - de.

u går
le,
et når
ende.

1

56 **Altid frejdig, når du går**

Musik: C.E.F. Weyse 1838
Tekst: Chr. Richardt 1867

D /c[#] G/h /a E7/g[#] A7 D /c[#] E7/h A Esus E A

1. Al - tid frej - dig, når du går ve - je, Gud tør ken - de,

A7/g /f[#] Em Hm G A/g D/f[#] E/g[#] A /g D/f[#] Em/g D/a A7 D

selv om du til må - let når først ved ver - dens en - de.

1. Altid frejdig, når du går
veje, Gud tør kende,
selv om du til målet når
først ved verdens ende.

2. Aldrig ræd for mørkets magt,
stjerne vil lyse!
Med et fadervor i pagt
skal du aldrig gyse!

3. Kæmp for alt, hvad du har kært,
dø, om så det gælder!
Da er livet ej så svært,
døden ikke heller.

ALMER

Hvorfor synger vi aldrig den her? ...

Disse spalter er i de kommende numre af MUSIKLÆREREN åbne for alle de gode argumenter, der findes, for at synge glemte guld. Skriv en lille introduktion til din 'glemte' yndlingsang og send den til jakob@dansksang.dk – så deler vi den med alle de sangglade læsere i et kommende nummer af bladet.

domsorganisationer og -foreninger (skolereference nr. 4).
Fælles for omslagene til alle fire udgaver er brugen af farverne rød og hvid. Skal det også være tilfældet med 5. udgave, DANSK SANG 500?

Ligesom de fire bogforsider er 'børn af deres tid', har hver udgave sit eget udtryk, når det kommer til nodesats og brug af skrifttyper. Se her, hvordan førnævnte *Altid frejdig, når du går* udvikler sig visuelt over tid. 1. udgave blev produceret på et tidspunkt, hvor noderne blev sat med overførselsark, ligesom man kender det fra børnetatoeringer, og becifringerne blev skrevet i en tidlig version af et tekstbehandlingsprogram, udskrevet og klæbet ind over noderne. De mange manuelle 'mellestationer' betød, at fx en taktstreg kunne risikere at blive glemt i forbifarten (eksemplet til venstre, sidste takt); noget der sjældent sker i vore dage, hvor et nodeprogram automatisk indsætter den slags elementer.

Noderne til 2. udgave (eksemplet midtfor) er computersat (læg i øvrigt mærke til, at flere af akkorderne har fået udvidelser på i forhold til 1. udgave. Becifringspraksis vender vi tilbage til i et senere nummer), og den benyttede skrifttype har nu fået 'fødder', såkaldte seriffer, som letter læsningen og mindsker risikoen for fejllæsning af tegn. Nu placeres sangnummeret i marginen i en kasse med farveforløb, som gør det nemmere for brugeren at navigere i bogen.

I 4. udgave (eksemplet til højre) er sangnummeret igen rykket ind på siden, og nu benyttes den grå kasse i marginen i stedet til at angive temaafsnit. Nodesats og typografi er slank, og linjerne tynde.

Der er altså mange forskellige grafiske greb, man kan benytte sig af, når man bygger en sangbog. Som superbruger af DANSK SANG MAX har du sikkert også en holdning til den sag, så skriv endelig til os med dine kommentarer, ønsker eller forslag. På gensyn i næste nummer!